

Faglig profil

Arbejdsmedicin

Generelt om specialet

Specialet arbejdsmedicin er orienteret mod sygdommes årsager og forebyggelse. Hovedvægten ligger på det arbejdsmedicinske område, men omfatter tillige klinisk miljømedicin (boliger, institutioner samt ydre miljø). I specialet beskæftiger man sig med vurdering af sammenhænge mellem udefra kommende miljøpåvirkninger og sundhedstilstanden hos individer og grupper i befolkningen. Det primære i specialet er eksponerings- og årsagsvurderingen, som gennemføres ved integreret anvendelse af lægefaglig, toksikologisk, teknisk hygiejnisk, epidemiologisk og samfundsvidenskabelig viden. Specialet indeholder således både en individorienteret klinisk komponent med vægt på sekundær og tertiær forebyggelse og en samfundsorienteret komponent med vægt på den primære forebyggelse. I begge tilfælde spiller eksponerings- og årsagsvurderingen en central rolle. Et væsentligt udgangspunkt for de forebyggende aktiviteter findes i den epidemiologiske forskning, som er højt prioriteret i specialet. Herved medvirker speciallægen til at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Arbejdsmedicinerens arbejdsområder er klinisk patientudredning, herunder eksponerings- og årsagsvurdering, forskning og udvikling, samt undervisning og anden formidling.

Klinisk arbejdsmedicin

Klinisk arbejdsmedicin finder især sted på de arbejdsmedicinske klinikker, men også i et vist omfang i arbejdsmiljørådgivercentre eller i større virksomheders arbejdsmiljøorganisation.

Det kliniske arbejde relaterer sig til undersøgelse af enkeltpersoner eller til undersøgelse af grupper af personer, f.eks. ansatte på en virksomhed.

Det kliniske arbejde består i diagnostisk udredning, eksponeringsudredning og årsagsvurdering, prognosevurdering, forebyggelse og socialmedicinsk vurdering.

Erhvervsvejledning, arbejdsevnevurdering og arbejdsfastholdelse af patienter med såvel arbejdsbetingede som ikke arbejdsbetingede sygdomme indgår tillige som arbejdsmedicinske opgaver.

Den arbejdsmedicinske speciallæge skal selvstændigt kunne vurdere og udrede de i Danmark forekommende arbejdsrelaterede lidelser, vurdere om bestående sygdom er forværret af arbejde og samtidig være i stand til at afgøre, når et sygdomsbillede ikke er forårsaget af arbejdsmiljø- eller miljømæssige forhold. For en række lidelser vil det på grund af det ret brede sygdomspanorama være nødvendigt, at arbejdsmedicineren udreder patienterne i et tæt samarbejde med andre kliniske specialer, særligt lungemedicin, reumatologi, psykiatri, dermatologi og neurologi.

På de arbejdsmedicinske klinikker foretages både patientundersøgelser på individ- og

gruppeniveau, forskning, undervisnings- og formidlingsopgaver. Gennem det patientrelaterede arbejde, opgaver på virksomhederne, litteraturstudier og forskning opnås en betydelig viden om miljøets, herunder arbejdsmiljøets, betydning for sygdom og sundhed. For at denne viden kan anvendes mhp. forebyggelse skal speciallægen kunne formidle den til kolleger, studerende, andre faggrupper, virksomheder og det øvrige samfund. Viden om sammenhænge mellem miljøfaktorer og helbredsudfald er opnået ved forskning. Dette gælder både ved vurdering og rådgivning af den enkelte patient og i forbindelse med generelle forebyggelsestiltag.

Den uddannelsessøgende skal efter endt uddannelse have et bredt kendskab til og kunne anvende videnskabelige metoder inden for arbejds- og miljømedicinsk forskning og klinik. Gennem det praktiske kendskab til forskningsprocessen skal man tillige kritisk kunne vurdere videnskabelig litteratur og andre publikationer.

Ansættelsessteder

Arbejdsmedicinske speciallæger er ansat med både kliniske og samfundsmedicinske funktioner på regionale arbejdsmedicinske klinikker/afdelinger tilknyttet sundhedsvæsenet. Der er aktuelt (2015) 7 arbejdsmedicinske klinikker i landet (Region Hovedstaden 1, Region Sjælland 1 med 3 geografisk adskilte afsnit, Region Syddanmark 2, Region Midt 2 og Region Nord 1). Region Hovedstadens klinik dækker også Bornholm. De arbejdsmedicinske speciallæger er ligeledes ansat i socialmedicinske enheder, hos arbejdsmiljørådgivere (tidligere bedriftssundhedstjenesten) og i Arbejdsskadestyrelsen. Desuden er arbejdsmedicinske speciallæger ansat på universiteter og andre forskningsinstitutioner. Enkelte arbejdsmedicinere har ansættelse ved interne arbejdsmiljøorganisationer i større danske virksomheder.

Specifikke forhold ved udvælgelse af ansøgere til hoveduddannelsesstillinger

Der vil i vurderingen af en ansøger til hoveduddannelsesstilling i arbejdsmedicin blive lagt vægt på, at ansøgeren under studiet, i tidligere ansættelser og især i forløbet af introduktionsuddannelsen har vist evne, målrettethed og engagement inden for emner, der knytter sig til det arbejdsmedicinske område, samt initiativ til faglig fordybelse. I vurderingen vil indgå ansøgningens oplysninger, personlig motiveret ansøgning samt CV struktureret i forhold til den faglige profil. Såfremt introduktionsstillingen ikke er afsluttet på ansøgningstidspunktet, skal der foreligge et vurderingsskema udarbejdet af den uddannelsesgivende afdeling (bilag). Alle formelt kvalificerede ansøgere vil blive indkaldt til en ansættelsessamtale, som vil foregå som en traditionel plenumsamtale med vægt på uddybning af kompetencer opnået i introduktionsansættelsen. Ansættelse vil således foregå efter en helhedsvurdering.

Medicinsk ekspert/lægefaglig

Relevante kliniske ansætter

Der vil blive lagt vægt på opnået klinisk erfaring, der understøtter den relativt brede kliniske viden, der kræves i specialet. Dette ville kunne opnås fx ved ansættelse i almen praksis, ansættelser med relevans for sygdomme indenfor bevægeapparatet, allergi og lungelidelser, hudsygdomme, neurologiske og psykiske sygdomme. Kendskab til det sociale system fx ved ansættelse på en socialmedicinsk afdeling kan ligeledes være kvalificerende.

Klinisk arbejde i U-lande samt klinisk arbejde i katastrofeområder kan være kvalificerende.

En lang og blandet klinisk karriere er ikke nødvendigvis kvalificerende

Akademiker/Forsker/Underviser

Forskning: Den videnskabelige aktivitet vurderes og vægtes individuelt i forhold til videnskabeligt niveau (disputats, ph.d., masteruddannelser, 1. forfatterskaber på artikler, medforfatterskaber, foredrag, posters m.m.), graden af personlig indsats og graden af den arbejdsmedicinske relevans. Aktiviteten dokumenteres i form af referencer.

Kurser: Kurser af videnskabelig og formidlingsmæssig relevans vægtes. De konkrete kurser vurderes i forhold til videnskabelig tyngde: varighed, arrangør, undervisere og kursistens aktive medinddragelse (opgaver, oplæg etc.). Dokumentation i form af kursusbeviser.

Undervisning: Der vil blive lagt vægt på såvel præ- som postgraduat undervisningserfaring indenfor både de mellemlange og lange teoretiske uddannelser

Kommunikator

Der vil især blive lagt vægt på initiativ og evne til kommunikation (såvel klinisk som undervisningsmæssigt)

Formidling: Der vil blive lagt vægt på dokumenteret evne og erfaring med formidling af den arbejdsmedicinske risiko- og årsagsvurdering overfor ikke lægelige personer, virksomheder og organisationer. Håndtering af henvendelser fra pressen samt anden formidling af lægefaglige emner til lægfolk, f.eks. i fagforeninger, kan vægtes. Dokumentation for relevante ansættelser samt erhvervede kompetencer, evt. i form af udtalelser fra tidligere arbejdsgivere.

Kurser: Deltagelse i kurser om kommunikation og formidling ud over basisuddannelsens generelle kurser kan vægtes. Kursusbeviser fra relevant kursusdeltagelse skal foreligge som dokumentation.

Foredrag: Dokumentation ved f.eks. program.

Leder/administrator/organisator

Erhvervsmæssig ledelseserfaring, både lægelig og ikke-lægelig, kan efter konkret vurdering kvalificere. Den konkrete ledelseserfaring skal nærmere beskrives.

Organisationserfaring i fx faglig sammenhæng kan også indgå i vurderingen.

Ledelses- og organisationserfaring kan bl.a. erhverves ved projektledelse.

Sundhedsfremmer

Deltagelse i aktiviteter, der sigter på at forbedre arbejdsmiljøet hjemme eller internationalt samt kompetencer indenfor vurdering af og handlemuligheder i forhold til risikofaktorer i miljøet vil blive taget i betragtning.

U-landsophold med opnåelse af samfundsmæssige og forebyggelsesmæssige kompetencer kan ligeledes være kvalificerende, også hvis ansættelsesforholdet har administrativ og planlægningsmæssig karakter.

Professionel

Udvist evne til at prioritere og fokusere i sager og projekter med mange informationer vil være kvalificerende. Dokumentation evt. i form af udtalelser fra tidligere arbejdsgivere.

Bilag: Vurderingsskema til brug for ansøgere til hoveduddannelsesstilling, som ikke har afsluttet introduktionsansættelsen

Vurderingsskema

Til brug for ansøgere til hoveduddannelsesstilling i arbejdsmedicin, hvor introduktionsstillingen ikke er afsluttet på ansøgningstidspunktet.

Udfyldes af den uddannelsesansvarlige overlæge/kliniske vejleder på den uddannelsesgivende afdeling.

Ansøger til hoveduddannelse, navn: _____

Introduktionsstilling, ansættelsesperiode: _____

Kompetence Tag stilling til hvert kompetencepunkt	Kompetencen forventes op nået i løbet af den planlagte ansættelse	Kompetencen forventes ikke opnået i løbet af den planlagte ansættelse	Hvilke forhold vanskeliggør opnåelse af kompetencen, beskriv kort (brug evt. sidste side)?	Vurderes kompetencen at kunne opnås ved forlænget ansættelse i introstilling?
På basalt niveau udføre en eksponeringsvurdering og risikovurdering i det kliniske arbejde, vedrørende ergonomiske, fysiske, kemiske, biologiske og psykosociale risikofaktorer.				
Under supervision gennemføre og skriftligt afrapportere mindst 5 arbejdspladsbesøg				
Under supervision udrede de mest almindeligt forekommende arbejdsmedicinske lidelser				
Under supervision foretage risikovurdering af gravide og ammendes arbejdsmiljø og efter behov anbefale forebyggende foranstaltninger eller fraværsmelding				

I sager med velkendte arbejdsmedicinske problemstillinger selvstændigt formulere konklusion, inkl. årsagsvurdering og afslutte patientforløbet.				
1) Overfor patienter og samarbejdspartnere etablere kontakt og kommunikere i en form præget af tillid, empati og situationsfornemmelse 2) Foretage forventningsafstemning med patienten, klargøre lægens og Arbejdsmedicinsk Kliniks rolle og sikre, at patienten forstår formålet med samtalen/undersøgelsen 3) Sikre at patienten har forstået konklusionen og accepteret planen (og dokumentere dette i journalen)				
Samarbejde med patienten, medlemmer af det tværfaglige team, og eksterne samarbejdspartnere med henblik på diagnostisk udredning og kortlægning af eksponeringsforhold				
Sikre at der foreligger relevant samtykke eller lovhjemmel ved enhver indhentning eller videregivelse af helbredsoplysninger				
Kende ansvarsfordelingen mellem centrale aktører som Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdstilsynet og Arbejds miljørådgiverne				
Kunne anmelde arbejdsskader og rådgive skadelidte i forhold til anmeldelse til Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen				

Have kendskab til socialmedicinske handlemuligheder og give enkle forslag til tiltag ved arbejdsfastholdelse				
Efter vejledning kunne rådgive patienter om risikofaktorer og beskyttende faktorer i arbejde, miljø og livsstil og samspillet mellem disse og under supervision angive muligheder for at mindske risici				
Deltage i afdelingens faglige aktiviteter f.eks. ved fremlæggelse af artikel eller intern undervisning af kolleger.				

Kommentarer:

Uddannelsesansvarlig overlæge:

Navn _____

Dato, underskrift: _____